

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 89.

27de Møde.

Liesbagen den 5te Marts.

(Forts.)

Daugaard: Det er af meer end een aarret Taler, paa forskjellig Maade, bleven bemærket, at det vilde være i Bondestandens Interesse, om Sagen om Hartkornets ligelige Beskatning endnu i nogle Aar kunde stilles i Bero. Jeg troer ikke, at Bondestanden selv nærer disse Ansættelser; men jeg er meget mere overbevist om, at dersom der er noget Lovudkast, for hvis Forelæggelse ei blot Folket i Almindelighed men Bondestanden i Særdeleshed vil være Regjeringen takkyldig, da er det dette om Hartkornets ligelige Beskatning. Jeg siger, at navnlig Bondestanden vil være Regjeringen takkyldig; thi vel er det saa, at endeel Gaarde med uprivilegeret Hartkorn ere i Mænds Eie, der hidtil ikke regnede sig til Bondestanden, og at omvendt enkelte Gaarde med privilegeret Hartkorn ere blevne kjøbt af Mænd af denne Stand, men det er ikke desto mindre vist, at det i det Hele taget er Bondestanden, som boer paa den usure Jord, og at denne Jordens Egenskab af fri og usur har indtil de allernyeste Tider afgivet Kjendetegnet paa, om en Mand hørte til Bondestanden eller ikke, og at i Lovsproget have Udtrykkene Bondejord og Bondeskyld været eensbetydende med usur Jord og uprivilegeret Hartkorn. Der er heller intet Lovudkast, som har været imødeset med mere Længsel, ikke blot af Bondestanden, men af alle dem, som ere Fædrelandets oprigtige og sande Venner. Det vil være en hellig Pligt for Thinget, at fremme det, vi maae fremme det, for det Ligeligheds Princip, som hert finder sin Virkeliggjørelse — vi maae fremme det for Folkets Skyld, som har Ret til at forlange og vente det af os — vi maae fremme det for Bondestandens Skyld, hvis Venner vi kalde os — vi maae fremme det

for Fædrelandets Skyld, hvis indre Anliggendes Ordning til Held og Betsignelse er nødvendigt betinget deraf. Jeg veed sandelig ikke, hvorledes vi skulde bære Ansættelsen, som vi paa tage os, hvis vi skyde denne Sag ud i en uvis Fremtid, eller hvormed vi kunne retfærdiggjøre en saadan Handlemaade. Jeg har ikke overhørt, hvad man har anført for Umuligheden af at gaae ind paa Sagen for nærværende Tid, medens man dog har anerkjendt dens store Vigtighed, men, dersom man ikke har andre Grunde end dem, som hidtil ere anførte, troer jeg ikke, at Sagen har stor Fare.

Det skulde være umuligt at føre Sagen igjennem, saalænge vi ikke have en anden Communallovgivning, og især saalænge Amtsraadet beholder sin nuværende Indretning. Jeg mener, at Slutningen glæder omvendt bedre, at det er umuligt at give baade Amtsraadet og Sogneraadet en forbedret Indretning, saalænge vi beholde den nuværende Forskjel mellem privilegeret og uprivilegeret Hartkorn. Der kan først blive Tale om lige Valg i Communesagen, naar alle Communes Beboere have lige Interesser at varetage. Det er ganske i sin Orden, at Egaliserings-Loven gaaer forud for Communalloven.

Man har viist hen til Hartkornets-Egaliseringsens uadskillige Sammenhæng med Fæstevæsenets Ophør, som om det foreslagte Lovudkast kun kunde behandles i Forbindelse med Loven om Fæstevæsenets Aflysning. Men mon det dog ikke i Virkeligheden forholder sig saaledes, at Fæsteforholdet meget lettere, og meget fredeligere nu gaaer over til Selveieendom, naar først den Røst er udjævnet, som skiller mellem Herremændens og Bondens frie og usure Hartkorn.

Hvad angaaer Maaden, hvorpaa Udjævningen af den hidtil værende Forskjel mellem det privilegerede og uprivilegerede Hart-